

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbíрка map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
  2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

do „pelet“ v podobě hrudek o velikosti hrachu až fazole. Datující prostředky nebyly nalezeny, pouze odhadem uvažujeme o datování do doby římské.

Ondrej Šedo, Regionální muzeum Mikulov

Resumé:

Mikulov (Bez. Břeclav), Pod nádražím Str. Römische Kaiserzeit (?). Schmelzofen. Rettungsgrabung.

MUŠOV (k. ú. Pasohlávky, okr. Břeclav)
Burgstall (Hradisko). Doba římská. Římský vojenský tábor. Systematický výzkum.

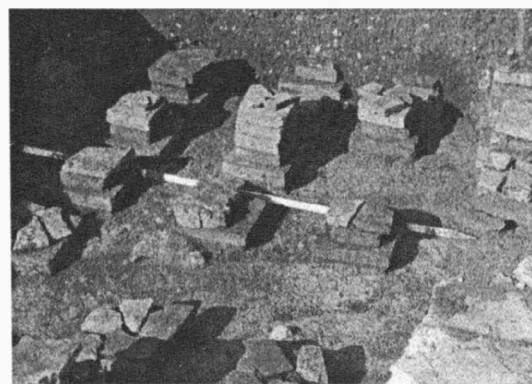
V menším rozsahu pokračoval systematický výzkum římského vojenského objektu na Hradisku u zaniklé obce Mušova. Terénní práce byly zároveň praktickým školením studentů univerzity v Uppsale, Ústavu klasické archeologie FF UK a Semináře pro klasickou archeologii MU.

Na jihovýchodním svahu návrší pokračoval výzkum dílenského okrsku (srov. Komoróczy 1999, 71d.). Ve čtvercích I/94 čtv 5 a 6 byla prozkoumána odpadní jáma o rozměrech 100 x 120 cm, která obsahovala větší kumulaci zvířecích kostí (obr. 2), drobné zlomky římských militarií (včetně částí železného kroužkového pancíře) a fragmenty Terry sigillaty středogalské proveniencí.

Pokračoval též výzkum na temeni Hradiska, zaměřený především na prozkoumání bezprostředního zázemí budov, odkrytých A. Gnirsem v letech 1927-1928 (Gnirs 1976, 80-115). K vyhodnocení kůlových konstrukcí, odkrytých z větší části již v předchozí sezóně ve čtvercích E 16-17, F 14-17 (Komoróczy 2000, 146-147), je třeba dalších odkrytí, terénní zjištění však naznačují značnou různorodost použitých architektonických prvků na celém Hradisku. Ve čtverci G 13 byla též odkryta východní část V. místnosti, náležící ke Gnirsem odkrytému komplexu budov, označovaných jako lázně (balenum) (Tejral 1986, 395d. i s další literaturou). Bylo zdokumentováno zhruba 2 m dlouhé zděné praefurnium, část poměrně špatně zachované maltové podlahy o velikosti 145 x 55 cm a zbytky pilířků hypokausta (obr. 3). U 21 úplně odkrytých pilířků byl stav zachování následující: 2 pilíře se zachovaly do výšky 5 řad, 1 pilíř do výšky 4 řad, 3 pilíře do výšky 3 řad, 9 pilířů do výšky 2 řad a 6 pilířů do výšky 1 řady. V konstrukci podpodlažního topení byly použity pálené cihly, z nichž 21 exemplářů lze přiřadit k typu later pedalis (ca. 30 x 30 cm) a 26 k typu later bessalis (ca. 20 x 20 cm). Ve dvou případech se zjistilo zastoupení typu later sesquipedalis (jehož „normované“ rozměry jsou ca. 45 x 45 cm), v nichž je třeba spatřovat, ač se nenacházely v původní poloze, součásti původní konstrukce suspensury, nesoucí litou podlahu.

Obr. 2. Mušov-Burgstall. Kumulace zvířecích kostí v odpadní jámě.
Tierknochen in einer Abfallgrube.

Obr. 3. Mušov-Burgstall. Zbytky hypokausta v místnosti č. V balnea.
Reste des Hypokaustums im Raum V des Bades.

Prozkoumali jsem též kolký na cihlách, tvořících pilířky hypokausta v místnosti č. V. Pouze u pěti pilířků nebyla zjištěna žádná kolkovaná cihla. V 16 případech šlo o kolek varianty 2 s vavřínovým listem, v 8 případech o kolek varianty 1 (typologii viz Musil 1993, 93d.). V případě téměř celistvě zachovaných sloupků č. 5 a 15 byly čtyři resp. tři cihly opatřeny kolkem. Ve více případech byla zjištěna kombinace obou variant kolků na jednom sloupku. Zdá se, že tato skutečnost nepotvrzuje Gnirsovu domněnku o tom, že varianta 1 je zastoupena ve starší a varianta 2 v mladší stavební fázi (Musil 1993, 98).

Kromě popsaného stavebního materiálu byla v roce 2000 též významně rozšířena kolekce drobných nálezů, především mincí a vojenských kování.

Balázs Komoróczy, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Gnirs, A. 1976: Beiträge zur Geschichte und Geographie Böhmens und Mährens in der Zeit des Imperium Romanum. Bonn.

Komoróczy, B. 1999: Ein bemerkenswerter Eisenfund im Areal der römischen Anlage am Burgstall bei Mušov (Bez. Břeclav, Südmähren). In: Tejral, J. (Hrsg.), Das mitteleuropäische Barbaricum und die Krise des römischen Weltreiches im 3. Jahrhundert. Spisy Arch. Ústavu AV ČR Brno 12, Brno, 71-90.

Komoróczy, B. 2000: Mušov (k. ú. Pasohlávky, okr. Břeclav), Burgstall. PV 41, 145-147.

Musil, J. 1993: Gestempelte römische Ziegel vom Burgstall bei Mušov, Mähren. Archaeologica Austriaca 77, 89-103.

Tejral, J. 1986: Neue Erkenntnisse zum römischen Stützpunkt am Burgstall bei Mušov in Südmähren. Arch. Rozhledy 38, 395-410, 463-466.

Resumé:

Mušov (Kataster Pasohlávky, Bez. Břeclav), Burgstall. Römische militärische Anlage. 2. Hälfte d. 2. Jh. Systematische Ausgrabungen.

OLOMOUC (k. ú. Neředín, okr. Olomouc)

„Mýlina“. Mladší doba římská. Sídliště. Záchraný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu prováděném v roce 2000 na stavbě rodinných domků v Olomouci - Neředíně (srov. kap. Doba železná) byly nalezeny pozůstatky sídliště z mladší doby římské. Prozkoumána byla keramická pec, desítky ohnišť, zásobní jámy a cisterna nebo studna, která byla druhotně použita jako odpadní jáma. Obsahovala bohatý soubor keramiky a osteologického materiálu, který po determinaci poskytl pravděpodobný obraz skladby domácích a lovených zvířat na sídlišti. Keramika je zastoupena hrubými, v ruce robenými nádobami a na kruhu točenou šedou a světle hnědou tenkostěnnou keramikou jiříkovického typu.

Zajímavým nálezem je řada 23 kůlových jamek vymezující vzdálenost 56 metrů, protínající lokalitu ve směru S-J. Na severním konci navazuje na tuto řadu pod úhlem 100 stupňů řada druhá, zastoupená zatím jen 4 kůlovými jamkami, ale pokračují ve směru doposud nezastavěné plochy a dá se očekávat, že se projeví i na dalších parcelách. Problematické je datování této struktury. Kůlové jamky neobsahovaly žádný materiál a jediným datovacím prvkem je superpozice mladšího ohniště z mladší doby římské. Dokud nebude nalezen spolehlivý datovací materiál, bude možné zařadit tuto

strukturu pouze rámcově do pravěku, staršího než mladší doba římská.

Filip Šrámek, AC VM Olomouc

Resumé:

Olomouc (Kataster Neředín, Bez. Olomouc), „Mýlina“. Jüngere Römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)

„Na dvorském“. Pozdní doba římská (4. st.). Sídliště. Záchraný výzkum.

V květnu 2000 se v rámci budování dálnice R35 ve Slavoníně uskutečnil výzkum na stavbě odvodňovací strouhy podél stávajícího dálničního násypu. V rýze dlouhé asi 200 m a široké 3 m bylo prozkoumáno 22 sídlištních jam datovaných nálezy keramiky m.j. do pozdní doby římské (srov. kap. Středověk a novověk). Lokalita je situovaná na dně malého údolíčka, v nadmořské výšce 226-240 m, v jehož nejnižší části je možné předpokládat dnes již zaniklou vodoteč. Kromě hojné v ruce i na kruhu robené keramiky, pochází z jednoho germánského sídlištního objektu i oboustranný třívrstevný hřeben zdobený jednoduchou řezbou. Identifikace lokality v mapě MZ 1:10000, list 24-22-19, v souřadnicích Z s.č.:J s.č. – 225 mm:12 mm, 172 mm:7 mm.

Marek Kalábek, AC VM Olomouc

Resumé:

Olomouc (Kataster Slavonín, Bez. Olomouc), „Na dvorském“. Jüngere Römische Kaiserzeit (4. Jh.). Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (okr. Přerov)

„Padělky v Černém“. Doba římská. Sídliště. Povrchový průzkum.

Na poli východně od Jižní Čtvrti a severně od obce Újezdec byla několikaletým povrchovým průzkumem na nové lokalitě z doby římské nashromážděna početná kolekce keramiky. Ta obsahuje zejména hrubou domácí keramiku zdobenou nehtovými vrypy (obr. 4:1, 2), mřížkováním, obloučky, šiknými vrypy apod. Početně zastoupená je však rovněž jemná žluto-oranžová provinciální keramika (obr. 4:5, 6). Mezi zajímavé nálezy patří přeslen a zejména fragment spony s vysokým zachycovačem (obr. 4:3, 4). Sídliště se dá rámcově datovat do stupňů B2/C1, tzv. horizontu markomanských válek. Vzhledem k nečetnosti nálezů z doby římské tato lokalita výrazně přispívá k poznání osídlení okolí města Přerova v tomto období.

Zdeněk Schenk, FF MU Brno